

INVESTITSIYALARNING IQTISODIY MAZMUNI VA MOHIYATI

Turdimuratov Bobomurod Ulug'bek o'g'li

Toshkent moliya instituti 3-kurs talabasi

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy maqola investitsiyalarning turli jihatlarini o'rganish va ularning iqtisodiy oqibatlarini o'rganishga qaratilgan. Turli xil nazariy asoslar va empirik dalillarni o'rganish orqali biz bu haqda keng qamrovli tushunchaga ega bo'lishimiz mumkin investitsiyalar iqtisodiy o'sishni boshqarishda va ularning samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillarda rol o'ynaydi. Bundan tashqari, ushbu ilmiy maqola investitsiyalarning har xil turlarini tahlil qiladi va ularning mikro va makroiqtisodiy darajalarga ta'sirini baholaydi. Tizimli tahlil orqali biz investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyatini yoritib berishimiz va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi ahamiyati to'g'risida tushuncha berishimiz mumkin.*

Kalit so'zlar: *investitsiya, empirik dalil, iqtisod, daromad, resurs, ko'chmas mulk, YAIM, investor.*

Investitsiyalar har qanday mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ular o'sishni ta'minlaydigan va ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaratadigan asosiy dvigatellardan biri hisoblanadi, biroq, investitsiyalar tushunchasi ko'rinadiganidan ko'ra murakkabroq va uning iqtisodiy mazmuni va mohiyatini tushunish juda muhimdir. Investitsiyalarni kelajakda daromad olish yoki qiymatni oshirishni kutish bilan moliyaviy resurslarni taqsimlash deb ta'riflash mumkin. Bu jarayonga quyidagilar kiradi moliyaviy daromad olish imkoniyatiga ega bo'lgan aktivlarni olish uchun kapitaldan foydalanish. Investitsiyalar iqtisodiyotning faoliyatida muhim rol o'ynaydi, chunki ular biznesning o'sishiga, ish o'rinlarini yaratishga va umuman iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shadi. Ular shaxslar va tashkilotlarga vaqt o'tishi bilan boylik to'plash va daromad olish imkonini beradi. Bundan tashqari, investitsiyalar kapitalni samarali va daromadli korxonalariga yo'naltirish orqali resurslarni samarali taqsimlashni osonlashtiradi. Bundan tashqari, investitsiyalar moliya bozorlariga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. aktivlar narxlariga ta'sir qilish va bozor sharoitlari. demak, investitsiyalarning ta'rifi va ahamiyatini tushunish jismoniy shaxslar, korxonalar va siyosatchilar uchun moliyaviy qarorlar qabul qilish va iqtisodiy farovonlikni rivojlantirish uchun juda muhimdir.

Investitsiyalarning psixologik va sotsiologik jihatlarini ko'rib chiqishdan tashqari, investitsiya qarorlarini shakllantirishda iqtisodiy omillar ham hal qiluvchi rol o'ynaydi. Bunday iqtisodiy omillardan biri bu foiz stavkasi. Foiz stavkalari past bo'lsa, investorlar turli xil aktivlarga, masalan, aktsiyalarga yoki investitsiya qilish uchun qarz olishga ko'proq ishonadilar ko'chmas mulk, qarz qiymati past bo'lgani kabi. Aksincha, yuqori foiz stavkalari investitsiyalarni susaytirishi mumkin, chunki mablag'larni qarz

olish qimmatroq bo'ladi. Yana bir muhim iqtisodiy omil inflyatsiyadir. Investorlar investitsiya qarorlarini qabul qilishda inflyatsiya darajasini hisobga olishlari kerak, chunki bu vaqt o'tishi bilan ularning pullarining sotib olish qobiliyatini pasaytiradi. Yuqori inflyatsiya investitsiyalar qiymatini pasaytiradi va ularni kamroq jozibador qiladi. Bundan tashqari, iqtisodiyotning umumiy salomatligi, shu jumladan YAIM o'sishi va bandlik darajasi kabi omillar investitsiya qarorlariga katta ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Moliyaviy investitsiyalar, real investitsiyalar, to'g'ridan - to'g'ri, portfel investitsiyalari va spekulyativ investitsiyalarni o'z ichiga olgan investitsiyalarning bir nechta toifalari mavjud. Moliyaviy investitsiyalar deganda jismoniy yoki yuridik shaxs aksiyalar, obligatsiyalar yoki investitsiya fondlari kabi moliyaviy aktivlarni daromad olishni kutgan holda sotib oladigan investitsiyalar tushuniladi. Boshqa tomondan, haqiqiy investitsiyalar ko'chmas mulk, texnika yoki infratuzilma kabi moddiy aktivlarni sotib olish yoki qurishni o'z ichiga oladi. To'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar daromad olish maqsadida mahalliy yoki xalqaro miqyosda korxonalar yoki korxonalar tashkil etishni o'z ichiga oladi. Portfel investitsiyalari mablag'larni mutaxassislar tomonidan boshqariladigan diversifikatsiyalangan aktivlar portfeliga joylashtirishni talab qiladi. Va nihoyat, spekulyativ investitsiyalar yuqori darajadagi xavf bilan tavsiflanadi va ko'pincha murakkab moliyaviy vositalarni o'z ichiga olgan katta daromad olishni maqsad qiladi. Investitsiyalarning har xil turlarini tushunib, shaxslar tavakkalchilikka chidamliligi, moliyaviy maqsadlari va daromad olish potentsialiga qarab ongli ravishda tanlov qilishlari mumkin.

Investitsiya strategiyalari investitsiya qarorlarini qabul qilishning hal qiluvchi jihati bo'lib, investitsiya maqsadlariga erishishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu strategiyalar investorlarni moliyaviy resurslarini samarali taqsimlash va ularning daromadlarini maksimal darajada oshirishga yo'naltirish uchun mo'ljallangan. Odatda ishlatiladigan strategiyalardan biri aktivlarni taqsimlash yondashuv, bu aksiyalar, obligatsiyalar va ko'chmas mulk kabi turli xil aktivlar sinflari bo'yicha investitsiyalarni diversifikatsiya qilishni o'z ichiga oladi. Portfelni diversifikatsiya qilish orqali investorlar umumiy xavfni kamaytirishi va o'z daromadlarini oshirishi mumkin. Boshqa strategiya bozordagi qisqa muddatli tebranishlardan qat'i nazar, investitsiya aktivlarini sotib olish va ularni uzoq vaqt ushlab turishni o'z ichiga olgan strategiyani sotib oling va ushlab turing. Ushbu strategiya uzoq muddatli investitsiyalar tez - tez savdoga nisbatan yuqori daromad keltiradi degan ishonchga asoslanadi. Bundan tashqari, investorlar faol yoki passiv investitsiya strategiyasini ham qabul qilishlari mumkin. Faol strategiyalar portfelni faol boshqarishni va daromadni maksimal darajada oshirish uchun bozor tendentsiyalari va iqtisodiy sharoitlar asosida tez-tez o'zgarishlarni o'z ichiga oladi. Boshqa tomondan, passiv strategiyalar indeks fondlariga sarmoya kiritishni o'z ichiga oladi yoki birja-ma'lum bir bozor indeksini aks ettiradigan, uning ishlashiga mos keladigan mablag'lar. Oxir oqibat, investitsiya strategiyalari investorlarga ongli

qarorlar qabul qilish va murakkab va o'zgaruvchan investitsiya landshaftida harakat qilish imkonini beruvchi muhim vositalardir.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, investitsiyalar mamlakatning iqtisodiy o'sishi va rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Ular nafaqat iqtisodiy faoliyatni rag'batlantiradi, balki ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini yaratadi, samaradorlikni oshiradi va innovatsiyalarni rivojlantiradi. Investitsiyalar orqali resurslar samarali taqsimlanib, quyidagilarga olib keladi yaxshilangan turmush darajasi va farovon jamiyatlar. Hukumatlar va siyosatchilar uchun qulay siyosatni amalga oshirish, siyosiy barqarorlikni ta'minlash, shaffoflik va hisobdorlikni oshirish orqali investitsiyalar uchun qulay muhit yaratish juda muhimdir. Bundan tashqari, jismoniy shaxslar va korxonalar xavflarni kamaytirish va daromadlarni ko'paytirish uchun investitsiya qarorlarini qabul qilishdan oldin ehtiyot bo'lishlari va puxta tadqiqotlar o'tkazishlari kerak. Investitsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyatini tushunib, manfaatdor tomonlar barqaror iqtisodiyotni boshqarish uchun investitsiyalar salohiyatidan samarali foydalanishlari mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1.-Jeyms Erikson. Fond bozori boshlanuvchilar uchun investitsiya qanday qilib aktsiyalarga sarmoya kiritish va kunlik savdo, Fond bozori Proga muvaffaqiyatli aylanish va 24 soatdan kam vaqt ichida passiv daromad olish asoslari, Amazon Digital Services LLC-Kdp, 9/27/2019

2.- Adele Gor - Man. Gonkongga investitsiyalarga ta'sir qiluvchi muhim omillar. Bod Uchinchi Tomon Unvonlari, 1/1/2017

3.- Maykl D. Joehnk. Investitsiya asoslari. Lourens J. Gitman, harper va satr, 1/1/1990